

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2014 - 2019

Комисия по правни въпроси

2013/0407(COD)

25.3.2015

СТАНОВИЩЕ

на комисията по правни въпроси

на вниманието на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство
(COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

Докладчик по становище: Паскал Дюран

PA_Legam

КРАТКА ОБОСНОВКА

Предложението на Комисията се основава на член 82, параграф 2, буква г) от Договора за функционирането на Европейския съюз и има за цел по-специално да гарантира минимално равнище на защита на принципа на презумпцията за невиновност във всички държави членки, както и да укрепи правото на обвиняемите лица да присъстват на съдебния процес.

Основните елементи на предложението са свързани с принципа на презумпцията за невиновност, тежестта на доказване, правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие, правото да запазят мълчание, правото на лицата да присъстват на съдебния процес и правото на повторно разглеждане.

Комисията по правни въпроси разгледа първоначално това предложение в края на седмия законодателен мандат, когато редица изменения бяха приети единодушно. Като цяло новият докладчик приветства подхода, следван тогава, и изразява задоволство от факта, че може да потвърди почти всички изменения, по-специално що се отнася до невъзможността за прехвърляне на тежестта на доказване в ущърб на обвиняемите лица и недопустимостта на доказателствата в ущърб на заподозрените лица, събрани в нарушение на принципа на презумпцията за невиновност. Той предлага също така допълнителни изменения, имащи за цел уточняване на обхвата на презумпцията за невиновност, по-специално във връзка с публичното позоваване на вината преди постановяване на осъдителна присъда (член 4 от предложението) и гарантиране по този начин на това заподозрените или обвиняемите лица да се ползват с достатъчно високо равнище на защита навсякъде в ЕС.

ИЗМЕНЕНИЯ

Комисията по правни въпроси приканва водещата комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи да включи в доклада си следните изменения:

Изменение 1

Предложение за директива Съображение -1 (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(-1) Член 11 от Всеобщата декларация за правата на човека на ООН, приета през 1948 г. гласи, че всеки човек, който е обвинен в престъпление, има право да бъде считан за невинен до доказване на неговата вина, в съответствие със закона, в публичен процес, по време на

който са му били осигурени всички необходими гаранции за неговата защита. Член 47 и член 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз, член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и член 14 от Международния пакт за граждански и политически права утвърждават принципа на презумпцията за невинност и правото на справедлив съдебен процес.

Изменение 2

Предложение за директива Съображение 1

Текст, предложен от Комисията

(1) Целта на настоящата Директива е да се укрепи правото на справедлив съдебен процес в наказателното производство посредством установяване на минимални правила във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес.

Изменение

(1) Целта на настоящата Директива е да се укрепи правото на справедлив съдебен процес в наказателното производство посредством установяване на минимални правила във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес, **както и да се гарантира, че заподозрените и обвиняемите лица в целия ЕС се ползват с общо високо равнище на защита и със свързаните с него процесуални гаранции, без да се засягат по-високите стандарти на защита, които е възможно да се прилагат в дадена държава членка.**

Обосновка

Ако целта на настоящата директива е да установи общ набор от минимални стандарти, по-високото равнище на защита и процесуални гаранции, прилагано в някои държави членки, следва да има предимство.

Изменение 3

Предложение за директива Съображение 2

Текст, предложен от Комисията

(2) Чрез въвеждането на минимални правила относно защитата на процесуалните права на заподозрените или обвиняемите настоящата Директива **следва** да засили доверието на държавите членки в системите за наказателно правосъдие на останалите държави членки и по този начин може да спомогне да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения по наказателни дела. Такива общи минимални правила **следва също да премахнат** пречките пред свободното движение на гражданите на територията на държавите членки.

Изменение

(2) **Съгласно член 82, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)** „Съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси в Съюза се основава на принципа на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения ...“, **като същевременно взаимното признаване на решения по наказателноправни въпроси предполага взаимно доверие в наказателноправните системи на държавите членки. Принципът на взаимното признаване на присъди и други съдебни решения представлява крайъгълен камък на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела в рамките на Съюза.** Чрез въвеждането на минимални правила относно защитата на процесуалните права на заподозрените или обвиняемите настоящата Директива **има за цел** да засили доверието на държавите членки в системите за наказателно правосъдие на останалите държави членки и по този начин може да спомогне да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения по наказателни дела. Такива общи минимални правила **биха могли да окажат въздействие върху премахването на** пречките пред свободното движение на гражданите на територията на държавите членки.

Изменение 4

Предложение за директива

Съображение 4

Текст, предложен от Комисията

(4) В Стокхолмската програма Европейският съвет прикани Комисията да разгледа допълнителни елементи на минималните процесуални права на заподозрените и обвиняемите и да прецени необходимостта от уреждане на други въпроси, например презумпцията за невинност, с цел да се насърчи по-доброто сътрудничество в тази област.

Изменение

(4) В Стокхолмската програма Европейският съвет прикани Комисията да разгледа допълнителни елементи на минималните процесуални права на заподозрените и обвиняемите и да прецени необходимостта от уреждане на други въпроси, например презумпцията за невинност, с цел да се насърчи по-доброто сътрудничество **между компетентните органи на държавите членки** в тази област.

Изменение 5

Предложение за директива Съображение 6

Текст, предложен от Комисията

(6) Настоящата Директива следва да се прилага единствено спрямо наказателните производства. Административните производства, които **водят до налагане на санкции, например производства в областта на конкуренцията, търговията, данъците или финансовите услуги, и другите разследвания, провеждани от административните органи във връзка с тези производства, както и гражданските производства не попадат в обхвата на настоящата Директива.**

Изменение

(6) Настоящата директива следва да се прилага единствено спрямо наказателните производства **и административните производства, които могат да доведат до санкции като лишаване от свобода, независимо от това дали производството е определено като наказателно или не.**

Изменение 6

Предложение за директива Съображение 7

Текст, предложен от Комисията

(7) Настоящата Директива следва да улеснява прилагането на практика на правото на лицата да се ползват от презумпция за невинност и от всички негови аспекти, както и от правото им да присъстват на съдебния процес срещу тях с цел да се гарантира правото на справедлив съдебен процес.

Изменение

(7) Настоящата директива следва да улеснява прилагането на практика на правото на лицата да се ползват от презумпция за невинност и от всички негови аспекти, както и от правото да присъстват на съдебния процес срещу тях с цел да се гарантира правото на справедлив съдебен процес, **при надлежно спазване на принципа на състезателност и на баланс на правата на страните.**

Изменение 7

Предложение за директива Съображение 8

Текст, предложен от Комисията

(8) Настоящата Директива следва да се прилага по отношение на физическите лица, които са заподозрени или обвинени в извършването на престъпление. Тя следва да се прилага на всеки стадий от производството, дори преди лицето да бъде информирано от компетентните органи на държавата членка посредством официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до приключване на производството.

Изменение

(8) Настоящата Директива следва да се прилага по отношение на физическите лица, които са заподозрени или обвинени в извършването на престъпление. Тя следва да се прилага на всеки стадий от производството, дори преди лицето да бъде информирано от компетентните органи на държавата членка посредством официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до приключване на производството **с постановяване на присъда.**

Изменение 8

Предложение за директива Съображение 13

Текст, предложен от Комисията

(13) Презумпцията за невинност е нарушена, ако преди обвиняемият да бъде признат за виновен в съответствие със закона, **в съдебно решение** или публично изявление на **съдебен или друг публичен орган заподозреният или обвиняемият** бъде представен като **осъден**.

Изменение

(13) Презумпцията за невинност е нарушена, ако преди обвиняемият да бъде признат за виновен в съответствие със закона, **лица на публична длъжност, била тя съдебна, административна или политическа, направят изявление или позоваване или извършат действие, за което е вероятно да представи заподозрения или обвиняемия като виновен. За целите на настоящата директива „публично изявление“ означава всяко изявление, отнасящо се до престъпление, което се прави от съдебен орган, полиция или всякакви други публични органи, включително министри и други държавни служители. Без да се засягат свободата на печата и правото на информация, презумпцията за невинност се нарушава във всички случаи, когато пресата представи заподозрения или обвиняемия като лице, чиято вина е доказана.**

Изменение 9

Предложение за директива Съображение 14

Текст, предложен от Комисията

(14) Тежестта на доказване се носи от обвинението **и всяко съмнение следва да е в полза на обвиняемия. Следователно презумпцията за невинност ще бъде нарушена, ако тежестта на доказване бъде прехвърлена от обвинението към защитата, без да се засягат евентуалните правомощия на съда за служебно установяване на факти и независимостта на съдебната власт при**

Изменение

(14) Тежестта на доказване се носи от обвинението. **Заподозреният има право да възложи на адвокатите си да събират доказателства в негова защита. Обвиняемият винаги има право да представя доказателства в своя защита, така че доказването да се осъществява при спазване на принципа на състезателност. Ако в рамките на производството не бъдат установени доказателства, които да**

извършването на преценка за **вината** на заподозрения или обвиняемия.

решат делото отвъд всяко основателно съмнение, се прилага принципът in dubio pro reo. Това не засяга евентуалните правомощия на съда за служебно установяване на факти и независимостта на съдебната власт при извършването на преценка за **наказателната отговорност** на заподозрения или обвиняемия.

Изменение 10

Предложение за директива Съображение 15

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(15) В някои случаи обаче прехвърлянето на тежестта на доказване върху защитата не следва да е несъвместимо с презумпцията за невиновност, стига да са осигурени определени гаранции: следва да се гарантира, че за фактическите или законовите презумпции са установени разумни граници, които отчитат важността на спора, както и че тези презумпции са оборими, например чрез нови доказателства относно облекчаващи вината или форсмажорни обстоятелства.

заличава се

(Вж. изменението на член 5, параграф 2)

Обосновка

Прехвърлянето на тежестта на доказване в наказателните производства, които изискват елемент на умисъл, е неприемливо и този въпрос не може да се разглежда общо, като се изтъква принципът за възможност за прехвърлянето на тежестта на доказване в полза на обвинението.

Изменение 11

Предложение за директива Съображение 16

Текст, предложен от Комисията

(16) Правото на лицата да не се самоуличават и да **не оказват съдействие представлява важен аспект** от презумпцията за невиновност. Върху заподозрените или обвиняемите не **следва** да се оказва натиск – когато от тях се иска да направят изявление или да отговорят на въпроси – да представят доказателства или документи или да предоставят информация, които биха могли да доведат до самоуличаване.

Изменение

(16) Правото на лицата да не се самоуличават и **правото да запазят мълчание представляват ключови аспекти** от презумпцията за невиновност. Върху заподозрените или обвиняемите не **трябва по никакъв начин** да се оказва натиск – когато от тях се иска да направят изявление или да отговорят на въпроси – да представят доказателства или документи или да предоставят информация, които биха могли да доведат до самоуличаване.

Изменение 12

Предложение за директива Съображение 17

Текст, предложен от Комисията

(17) **Всяка принуда, използвана за заставяне на заподозрения или обвиняемия да предостави информация, следва да бъде ограничена. За да се определи дали упражнената принуда е нарушила посочените права, с оглед на всички обстоятелства по делото следва да се вземат под внимание следните елементи: естеството и степента на упражнената принуда за получаване на доказателствата, тежестта на публичния интерес относно разследването и налагането на наказание за разглежданото престъпление, наличието на релевантни гаранции по производството и начина, по който се**

Изменение

заличава се

използва всеки материал, събран чрез принуда. Независимо от това обаче, степента на принудата, упражнена спрямо заподозрените или обвиняемите с цел да бъдат заставени да предоставят информация, свързана с обвиненията срещу тях, не следва да унищожшава самата същност на правото им да не се самоуличават и на правото да запазят мълчание, дори да са налице основания, свързани със сигурността и обществения ред.

Обосновка

Идеята за използване на принуда за получаване на информация от заподозрян или обвиняем е просто неприемлива, особено с оглед да се „помогне“ на обвинението.

Изменение 13

Предложение за директива Съображение 18

Текст, предложен от Комисията

(18) Правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие не следва да се отнася за ползването в наказателното производство на материали, които могат да бъдат получени от заподозрения или обвиняемия чрез използване на законни правомощия за принуда, но които съществуват независимо от волята на заподозрения или обвиняемия, **като** материали, получени въз основа на заповед, материали, по отношение на които има законово задължение да бъдат задържани и предадени при поискване, проби от дъха, кръвта и урината, както и телесни тъкани с цел извършване на ДНК-тестове.

Изменение

(18) Използването на средства за събиране на доказателства, които нарушават личната свобода, трябва да се ограничи единствено до предвидените в закона случаи на доказана необходимост. Ако заподозреният или обвиняемият откаже да даде съгласието си, ползването в наказателното производство на материали, които могат да бъдат получени от заподозрения или обвиняемия чрез използване на законни правомощия за принуда, но които съществуват независимо от волята на заподозрения или обвиняемия, **може да бъде разрешено по инструкции на съда единствено при изрично съгласие от страна на обвинението, което трябва да бъде потвърдено в писмен вид. Това следва да се прилага единствено за**

материали, получени въз основа на заповед, материали, по отношение на които има законово задължение да бъдат задържани и предадени при поискване, проби от дъха, кръвта и урината, както и телесни тъкани с цел извършване на ДНК-тестове, **като се има предвид обаче, че такива методи могат да бъдат незаконни, в случай че за събирането на доказателства, които могат да се използват срещу заподозрения или обвиняемия, са използвани неприемливи вмешателски медицински практики.**

(Вж. изменението на член 6, параграф 2)

Обосновка

Поради съображения за правна сигурност, която е съществен елемент в наказателното право, неразширяването на принципа на презумпцията за невинност, така че да включва други потенциално самоуличаващи елементи, следва да бъде ограничено до строго определени случаи.

Изменение 14

Предложение за директива Съображение 19

Текст, предложен от Комисията

(19) Правото да се запази мълчание представлява важен аспект от презумпцията за невинност. То следва да служи като защита от самоуличаване.

Изменение

(19) Правото да се запази мълчание представлява важен аспект от презумпцията за невинност. То следва да служи като защита от самоуличаване. **Правото да се запази мълчание при никакви обстоятелства не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия и не може да се възприема като потвърждаване на обвиненията.**

Изменение 15

Предложение за директива Съображение 20

Текст, предложен от Комисията

(20) Правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие и правото да се запази мълчание следва да се прилагат по отношение на въпроси по съществуващото престъпление, в чието извършване лицето е заподозряно или обвинено, **а не по отношение на въпроси, свързани например с установяването на самоличността на заподозрения или обвиняемия.**

Изменение

(20) Правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие и правото да се запази мълчание следва да се прилагат по отношение на въпроси по съществуващото престъпление, в чието извършване лицето е заподозряно или обвинено.

Изменение 16

Предложение за директива Съображение 22

Текст, предложен от Комисията

(22) Правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес обаче не е абсолютно. При определени обстоятелства обвиняемият може да се откаже от него изрично **или мълчаливо, но** по недвусмислен начин.

Изменение

(22) Правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес обаче не е абсолютно. При определени обстоятелства обвиняемият може да се откаже от него изрично **и** по недвусмислен начин.

Обосновка

Мълчаливият отказ по определение не може да бъде по недвусмислен начин, тъй като той не бива изразен гласно.

Изменение 17

Предложение за директива Съображение 26

Текст, предложен от Комисията

(26) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква от държавите членки да въведат адекватни и ефективни средства за правна защита в случай на нарушаване на правата, предоставени на физическите лица от правото на Съюза. Ефективното правно средство за защита, достъпно в случай на нарушение на някой от принципите, закрепени в настоящата директива, следва да има, **доколкото е възможно**, такова действие, което поставя заподозрените или обвиняемите в същото положение, в което биха се намирали, ако не е било извършено нарушение.

Изменение

(26) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква от държавите членки да въведат адекватни и ефективни средства за правна защита в случай на нарушаване на правата, предоставени на физическите лица от правото на Съюза. **Правните средства за защита следва да бъдат въведени в националното законодателство на всяка държава членка и следва по възможност да бъдат еднакви в целия Съюз.** Ефективното правно средство за защита, достъпно в случай на нарушение на някой от принципите, закрепени в настоящата директива, следва **както да предоставя подходящ механизъм за обезщетение за вреди, така и** да има такова действие, което поставя заподозрените или обвиняемите в същото положение, в което биха се намирали, ако не е било извършено нарушение, **като например възобновяване на делото, ако е необходимо, от началния му етап или възобновяване на делото от етапа, на който правилата и правата, определени в настоящата директива, са били нарушени.**

Изменение 18

Предложение за директива Съображение 27 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(27а) Поради това на уязвимите лица следва да се предостави специална степен на защита по отношение на някои от правата, предвидени в настоящата директива, и следва да се прилагат допълнителни процесуални гаранции. По отношение на децата

ще се прилагат допълнителните процесуални гаранции, установени в директивата относно процесуалните гаранции за децата, заподозрени или обвиняеми в наказателни производства.

Изменение 19

Предложение за директива Съображение 29 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(29а) Транспонирането на настоящата директива следва да допринесе да създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие в Съюза. Следователно прилагането на настоящата директива не следва да бъде в ущърб на задължението на публичните органи да зачитат основните права и правните принципи, залегнали в член 6 от Договора за Европейския съюз, включително правата на лицата, срещу които са образувани наказателни производства.

(Вж. измененията на член 12, параграф 2, заглавие и алинея 1а нова)

Обосновка

Спазването на основните права представлява пределната гаранция за достатъчно високо равнище на защита на правата и процесуалните гаранции, предоставени на заподозрените и обвиняемите лица в Съюза. Основните права не бива да бъдат застрашавани от прилагането без разграничение на настоящата директива.

Изменение 20

Предложение за директива Член 1 – буква а

Текст, предложен от Комисията

а) някои аспекти на правото на лицата да се ползват от презумпция за невинност в наказателното производство;

Изменение

а) някои аспекти на правото на лицата да се ползват от презумпция за невинност в наказателното производство, **като правото на лицата да не бъдат представяни за виновни от органите, преди да е постановено окончателно съдебно решение, като се гарантира, че тежестта на доказване пада върху обвинението и че обвиняемите се ползват от всяко основателно съмнение относно вината им, правото да бъдат информирани относно повдигнатото им обвинение в наказателното производство, както и други свързани права, като правото на лицата да не се самоуличават, правото да не се оказва съдействие, правото да се запази мълчание, правото на лицето да не се признава за виновно, правото да не бъде принуждавано да свидетелства срещу себе си, правото на свобода и правото да не му бъде налагана мярка за неотклонение задържане под стража, са права, съставляващи същината на справедливия съдебен процес в съответствие с член 6 от ЕКПЧ;**

Изменение 21

Предложение за директива Член 2

Текст, предложен от Комисията

Настоящата Директива се прилага по отношение на физическите лица, които са заподозрени или обвиняеми **по наказателно** производство, до окончателното приключване на производството.

Изменение

Настоящата Директива се прилага по отношение на физическите лица, които са заподозрени или обвиняеми, **на всеки етап от наказателното** производство, **независимо от тяхното гражданство или местопребиваване, дори преди да са били информирани от органите на**

държавите членки – чрез официално уведомление или друго средство, относно факта, че са заподозрени или обвинени в извършване на престъпление и до окончателното приключване на производството – или чрез прекратяване от страна на разследващите органите, или чрез произнасяне на окончателно и неподлежащо на обжалване съдебно решение, установяващо липсата или наличието на вина. Настоящата директива се прилага също така по отношение на производствата, образувани от Европейската прокуратура, посочена в член 86, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Обосновка

Изменението има за цел да подчертае, че настоящата директива е от полза не само за гражданите на ЕС и да поясни приложното поле на предложението с оглед на бъдещото създаване на Европейска прокуратура.

Изменение 22

Предложение за директива Член 3

Текст, предложен от Комисията

Държавите членки гарантират, че заподозрените или обвиняемите се считат за невинни до доказване на **вината** им в съответствие със закона.

Изменение

Държавите членки гарантират, че заподозрените или обвиняемите се считат за невинни до доказване на **наказателната им отговорност с окончателно съдебно решение, постановено по наказателно производство** в съответствие със закона **в публичен процес, на който са разполагали с всички необходими за защитата им гаранции.**

Изменение 23

Предложение за директива Член 4 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

Държавите членки гарантират, че преди да бъде постановена окончателна осъдителна присъда заподозрените или обвиняемите **не могат да се представят** като виновни **в публични изявления и официални решения на публичните органи**.

Изменение

Държавите членки **предприемат необходимите стъпки, за да** гарантират, че преди да бъде постановена окончателна осъдителна присъда, **лица на публична длъжност, била тя съдебна, административна, политическа или друга, се въздържат от действия, позовавания или изявления, за които е вероятно да представят** заподозрените или обвиняемите като **осъдени или признати за** виновни.

Изменение 24

Предложение за директива Член 4 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Държавите членки гарантират **вземането** на подходящи мерки **при** нарушение на това **изискване**.

Държавите членки гарантират **определянето** на подходящи мерки, **като например санкции и предоставяне на обезщетения в случай на** нарушение на **установеното в настоящия член изискване, както и** това **заподозреният или обвиняемият, чието право на презумпция за невинност е било нарушено, да разполага с достъп до ефективно правно средство за защита, като например повторно разглеждане на делото, където е подходящо.**

Държавите членки гарантират, че презумпцията за невинност не се нарушава от печата посредством представяне на заподозрения или обвиняемия като вече осъден.

(Вж. изменението на член 4, параграф 1)

Изменение 25

Предложение за директива Член 5 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

1. Държавите членки гарантират, че обвинението носи тежестта на доказване на вината на заподозрените или обвиняемите. Това не засяга евентуалните правомощия на съда, разглеждащ делото по същество, за служебно установяване на факти.

Изменение

1. Държавите членки гарантират, че обвинението носи тежестта на доказване на вината на заподозрените или обвиняемите. Това не засяга евентуалните правомощия на съда, разглеждащ делото по същество, за служебно установяване на факти **и правото на защитата да представя доказателства в съответствие с приложимите национални правила, включително възможността да представя доказателства за защитата или да извършва**

*разследвания за
защитата. Държавите членки
гарантират също, че при наличие на
съмнение относно вината на
заподозрените или обвиняемите то е
в тяхна полза.*

Изменение 26

Предложение за директива

Член 5 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2. Държавите членки гарантират, че за да обоснове изключение от принципа, всяка презумпция, с която тежестта на доказване се прехвърля върху заподозрения или обвиняемия, е достатъчно важна. Тя трябва също така да е оборима.

заличава се

За оборването на такава презумпция е достатъчно защитата да приведе достатъчно доказателства, които да породят основателно съмнение относно вината на заподозрения или обвиняемия.

(Вж. изменението към съображение 15)

Обосновка

Прехвърлянето на тежестта на доказване в наказателни производства е неприемливо и заслужава обстоен размисъл.

Изменение 27

Предложение за директива

Член 6 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

Изменение

1. Държавите членки гарантират, че

1. Държавите членки гарантират, че

заподозрените или обвиняемите разполагат във всички наказателни производства с право да не се самоуличават **и да не оказват съдействие.**

заподозрените или обвиняемите разполагат във всички наказателни производства с право да не се самоуличават.

Изменение 28

Предложение за директива Член 6 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. Правото по параграф 1 не се отнася за ползването в наказателното производство на материали, **които могат да бъдат** получени от заподозрения или обвиняемия **чрез използване на законни правомощия за принуда, но които съществуват независимо от волята на заподозрения или обвиняемия.**

Изменение

2. Правото по параграф 1 не се отнася за ползването в наказателното производство на **следните** материали, **в случай че същите са** получени от заподозрения или обвиняемия **по законен начин, без използване на недопустими вмешателски медицински практики:**

а) материали, получени въз основа на заповед;

б) материали, по отношение на които има законово задължение да бъдат задържани и предадени при поискване;

в) проби от дъха, кръвта и урината, както и телесни тъкани с цел извършване на ДНК-тестове.

(Вж. изменението към съображение 18)

Обосновка

Поради съображения за правна сигурност, която е от основно значение в наказателното право, неразширяването на принципа на презумпцията за невиновност, така че да включва други потенциално самоуличаващи елементи, следва да бъде ограничено до строго определени случаи.

Изменение 29

Предложение за директива Член 6 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

3. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават **или на правото да не оказват съдействие** не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в **последващ** етап от производството и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти.

Изменение

3. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в **нищо един** етап от производството и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти.

Изменение 30

Предложение за директива Член 6 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими, **освен ако използването им не би накърнило като цяло справедливото провеждане на производството.**

Изменение

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими **на който и да било етап от производството и се отстраняват от документите по делото.**

Обосновка

Незаконосъобразно събраните доказателства не могат да бъдат допустими под никаква форма. Нещо повече, тези доказателства не следва да се добавят към документите по делото, тъй като това би могло да повлияе на съдията, включително и несъзнателно.

Изменение 31

Предложение за директива Член 6 – параграф 4 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

4а. За постигането на правилен баланс между принципа на презумпцията за невиновност и свободата на печата, държавите членки гарантират, че журналистите винаги запазват правото си да не разкриват своите източници.

Изменение 32

Предложение за директива Член 7 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

Изменение

1. Държавите членки гарантират, че заподозрените или обвиняемите имат правото да запазят мълчание при разпит от полицейските или други правоприлагащи или съдебни органи, провеждан във връзка с престъплението, в чието извършване са заподозрени или обвинени.

1. Държавите членки гарантират, че заподозрените или обвиняемите имат правото **по време на цялото наказателно производство** да запазят мълчание при разпит от полицейските или други правоприлагащи или съдебни органи, провеждан във връзка с престъплението, в чието извършване са заподозрени или обвинени.

Изменение 33

Предложение за директива Член 7 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2. Държавите членки информират незабавно заподозрения или обвиняемия за правото му да запази мълчание и разясняват съдържанието на това право, както и последиците от отказа от него или от позоваването на него.

2. Държавите членки информират незабавно, **чрез компетентните органи и на разбираем за него език**, заподозрения или обвиняемия за правото му да запази мълчание и разясняват съдържанието на това право, както и последиците от отказа от него или от позоваването на него.

Изменение 34

Предложение за директива Член 7 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

3. Упражняването на правото да се запази мълчание не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в **последващ** етап от производството и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти.

Изменение

3. Упражняването на правото да се запази мълчание не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия на **нищо един** етап от производството и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти, **нищо може по какъвто и да било начин да бъде вземано предвид с цел установяване на наказателната отговорност или използвано за определяне на присъдата, дори косвено.**

Изменение 35

Предложение за директива Член 7 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими, **освен ако използването им не би накърнило като цяло справедливото провеждане на производството.**

Изменение

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими.

Обосновка

Изключението, предвидено в предложението, може да противоречи на целта за укрепване на презумпцията за невиновност и правата, свързани с нея.

Изменение 36

Предложение за директива Член 7 – параграф 4 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

4а. Държавите членки гарантират, че заподозрените или обвиняемите не носят наказателна отговорност за даване на неверни разяснения на който и да било етап от наказателното производство.

Изменение 37

Предложение за директива Член 8 – заглавие

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Право на лицата да присъстват на съдебния процес срещу тях

Право на лицата да присъстват на съдебния процес срещу тях **и задочно постановени решения**

Обосновка

Тъй като член 8 от предложението се отнася и до задочно постановени решения, то заглавието му следва да бъде съответно изменено.

Изменение 38

Предложение за директива Член 8 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2. Държавите членки могат да предвидят възможност съдът, разглеждащ делото по същество, да постанови решение относно **вината** в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, при условие, че заподозреният или обвиняемият:

2. Държавите членки могат да предвидят възможност съдът, разглеждащ делото по същество, да постанови решение относно **наказателната отговорност** в отсъствието на обвиняемия, при условие че същият:

а) своевременно

i) е бил лично призован, при което е бил уведомен за насрочените дата и място за провеждане на съдебния процес, или фактически е получил официална информация за насрочените дата и място за съдебния процес чрез други средства, така че е установено безспорно, че е бил осведомен **за насрочения** процес;

и

ii) е бил уведомен за възможността да се постанови решение, ако той/тя не се яви на съдебния процес; **или**

б) след като е знаел за насрочения съдебен процес, е упълномощил адвокат, назначен от самия него **или от държавата**, който да го защитава на съдебния процес, и действително е бил защитаван от адвоката по време на процеса.

а) своевременно:

i) е бил лично призован, при което е бил **официално** уведомен за насрочените дата и място за провеждане на **всяко заседание от** съдебния процес, или фактически е получил официална информация за насрочените дата и място за **всяко заседание от** съдебния процес чрез други средства, така че е установено безспорно, че е бил осведомен **относно факта, че срещу него се води съдебен** процес;

и

ii) е бил уведомен за възможността да се постанови решение, ако той/тя не се яви на съдебния процес;

б) след като е знаел за насрочения съдебен процес, е упълномощил адвокат, назначен от самия него, който да го защитава на съдебния процес, и действително е бил защитаван от адвоката по време на процеса **или, в случай че обвиняемият не е посочил адвокат по свой избор, е назначен служебен защитник, който да гарантира изцяло защитата му по време на процеса.**

Държавите членки гарантират, че нито едно съдебно решение не е задочно постановено, ако в надлежно обосновани случаи заподозрените или обвиняемите представят основателна причина за невъзможността им да участват в съдебния процес.

Изменение 39

Предложение за директива

Член 8 – параграф 3 – вводна част

Текст, предложен от Комисията

3. *Ако условията по параграф 2 не са*

PE546.831v02-00

Изменение

3. Държавата членка може да пристъпи

26/32

AD\1055132BG.doc

били изпълнени, държавата членка може да пристъпи към изпълнение на постановеното **съгласно него** решение, ако след като решението е било връчено на лицето и то е било изрично уведомено, че има право на повторно разглеждане или на обжалване, в което лицето има право да участва и позволяващо делото да се разгледа отново по същество, включително като се разгледат нови доказателства, и че това може да доведе до отмяна на първоначалното решение, въпросното лице:

към изпълнение на постановеното решение **относно наказателната отговорност на обвиняемото лице**, ако след като решението е било връчено на лицето и то е било изрично уведомено, че има право на повторно разглеждане или на обжалване, в което лицето има право да участва и позволяващо делото да се разгледа отново по същество, включително като се разгледат нови доказателства, и че това може да доведе до отмяна на първоначалното решение, въпросното лице:

Изменение 40

Предложение за директива Член 8 – параграф 3 – буква б

Текст, предложен от Комисията

б) не е поискало повторно разглеждане или не е обжалвало в **разумен** срок.

Изменение

б) не е поискало повторно разглеждане или не е **внесло жалба в рамките на законоустановения** срок.

Обосновка

Жалбата трябва да бъде внесена в установения от закона срок, а не в „разумен срок“.

Изменение 41

Предложение за директива Член 8 – параграф 3 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

3а. Ако условията, посочени в настоящия член, са изпълнени, държавите членки могат да използват опростени процедури за наказателни производства, отнасящи се до леки престъпления. Държавите членки уведомяват Комисията за

изключенията, предвидени в това отношение в националното им право.

Обосновка

Без да се засяга принципа на презумпцията за невиновност, продължителността и сложността на наказателните производства следва да бъдат пропорционални на тежестта на престъплението. Въпреки това следва да бъдат предвидени мерки, за да се гарантира, че с опростените процедури не се злоупотребява.

Изменение 42

**Предложение за директива
Член 8 – параграф 3 б (нов)**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

3б. Леко престъпление по смисъла на параграф 3а е нарушение по националното право, за което по правото на държавата членка, в която се води наказателното производство, се предвижда наказание, по-леко от лишаване от свобода.

Изменение 43

**Предложение за директива
Член 9**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Държавите членки гарантират, че когато заподозреният или обвиняемият не е присъствал на съдебния процес по член 8, параграф 1 и условията по член 8, параграфи 2 и 3 не са изпълнени, засегнатото лице има право на нов процес, на **който** има право да присъства, **позволяващ** ново разглеждане на делото по същество,

Държавите членки гарантират, че когато заподозреният или обвиняемият не е присъствал на съдебния процес по член 8, параграф 1 и условията по член 8, параграфи 2 и 3 не са изпълнени, засегнатото лице има право на нов процес **или обжалване**, на **който** има право да присъства **и който позволяват** ново разглеждане на делото

включително и разглеждане на нови доказателства, като този процес може да доведе до отмяна на първоначалното решение.

по същество, включително и разглеждане на нови доказателства, като този процес може да доведе до отмяна на първоначалното решение. **Новият процес се води при спазване на презумпцията за невиновност до постановяването на окончателно решение, което не подлежи на обжалване.**

Държавите членки гарантират правото на преразглеждане на решението за установяване на наказателната отговорност на обвиняемия, в случай че възникнат нови доказателства, с които решението би било по-благоприятно за него, или ако се докаже, че присъдата е следствие от съдебна грешка.

Изменение 44

Предложение за директива Член 10 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. Правните средства за защита водят, **доколкото е възможно**, до поставяне на заподозрения или обвиняемия в същото положение, в което би се намирал, ако нарушението не беше извършено, с цел запазване на правото на справедлив съдебен процес и правото на защита.

Изменение

2. Правните средства за защита **се състоят от подходящ механизъм за обезщетение за вреди и** водят до поставяне на заподозрения или обвиняемия в същото положение, в което би се намирал, ако нарушението не беше извършено, с цел запазване на правото на справедлив съдебен процес и правото на защита.

Държавите членки гарантират, че за да се спазва правото на справедлив съдебен процес, заподозрян или обвиняем, чиито права по настоящата директива са били нарушени, се ползва с правни средства за защита, които включват:

а) възобновяване на процеса, ако е

необходимо, от началната му фаза, в съответствие с минималните правила и права, предвидени в настоящата директива: правото на лицата да не бъдат представяни за виновни от публичните органи, преди да е постановено окончателно съдебно решение, което не подлежи на обжалване, факта, че тежестта на доказване пада върху обвинението и че всяко основателно съмнение относно вината следва да е в полза на обвиняемия, правото на лицата да не се самоуличават, правото да не се оказва съдействие и правото да се запази мълчание и правото на лицата да присъстват на съдебния процес срещу тях .

б) възобновяване на процеса от фазата, в която са били нарушени предвидените от настоящата директива правила и права.

В съответствие с „поетапния“ подход за намеса посредством правото на Съюза, в наказателното производство, следван от Европейската прокуратура, по-късно могат да бъдат разгледани бъдещи инициативи в тази област, в зависимост от развитието на националното законодателство и съдебната практика, които в някои държави членки могат да бъдат много по-ограничителни в сравнение с установените от настоящата директива минимални правила.

Изменение 45

**Предложение за директива
Член 12 – заглавие**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Non-regression clause

Равнище на защита

(Вж. измененията на съображение 29 а и член 12, алинея 1а ново)

Обосновка

Предвид това, че заглавието на този настоящия може да звучи неясно и не отразява изобщо съдържанието на разпоредбата, изменението е повлияно от заглавието на член 53 от Хартата на основните права на Европейския съюз, с който се въвежда сходен принцип.

Изменение 46

**Предложение за директива
Член 12 – параграф 1 а (нов)**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Настоящата директива не изменя задължението за спазване на основните права и правни принципи, залегнали в член 6 от Договора за Европейския съюз, включително правата на лицата, срещу които са образувани наказателни производства. Не се засягат други национални, регионални или международни задължения, възложени на публичните органи в това отношение.

Обосновка

Спазването на основните права представлява пределната гаранция за достатъчно високо равнище на защита на правата и процесуалните гаранции, предоставени на заподозрените и обвиняемите лица в Съюза. Основните права не бива да бъдат застрашавани от прилагането без разграничение на настоящата директива.

ПРОЦЕДУРА

Заглавие	Укрепване на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство	
Позовавания	СОМ(2013)0821 – С7-0427/2013 – 2013/0407(COD)	
Водеща комисия Дата на обявяване в заседание	LIBE 13.1.2014	
Становище, изказано от Дата на обявяване в заседание	JURI 13.1.2014	
Докладчик по становище: Дата на назначаване	Паскал Дюран 3.9.2014	
Разглеждане в комисия	20.1.2015	9.3.2015
Дата на приемане	24.3.2015	
Резултат от окончателното гласуване	+: 23 -: 2 0: 0	
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Therese Comodini Cachia, Mady Delvaux, Andrzej Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Laura Ferrara, Enrico Gasbarra, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Dietmar Köster, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka	
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Daniel Buda, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Jytte Guteland, Heidi Hautala, Victor Negrescu	